

ОСНОВНІ НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ МІЖНАРОДНОЇ ФЕДЕРАЦІЇ КІНОАРХІВІВ

Л.С. Прокопенко, Л.І. Крюкова

Статтю присвячено основним напрямам діяльності Міжнародної федерації кіноархівів як провідного осередку міжнародного співробітництва кіноархівів. Охарактеризовано мету, завдання федерації, її склад та структуру. Проаналізовано основні проекти федерації, її видавничу діяльність. Визначено перспективи участі України у роботі ФІАФ.

Ключові слова: *Міжнародна федерація кіноархівів, кіноархіви, міжнародне співробітництво*

The article is devoted to main fields of activities of the International Federation of Film Archives as a leading center of international film archives cooperation. The aims, objects, memberships and structure of federation are described. Its main projects and publishing activity are analysed. The prospects of contribution Ukraine's share to the FIAF work are defined.

Наприкінці 1930-х рр. представники кіноархівів різних країн світу одними з перших серед архівістів об'єднали свої професійні зусилля у зв'язку з нагальною потребою збереження кінодокументів. Це завдання стало головним у роботі Міжнародної федерації кіноархівів – ФІАФ (Federation Internationale des Archive du Film – FIAF), яка розпочала свою діяльність у Франції 1938 р. Сьогодні ФІАФ є міжнародною, глобальною, неурядовою, некомерційною організацією відкритого типу.

На відміну від традиційного архіву, соціокультурна функція кіноархіву не зводиться до забезпечення механізму історичної пам'яті. Ігровий кінофільм (кінодокумент з ознаками твору мистецтва), створений навіть багато років тому, продовжує естетично впливати на глядача. Відповідно реалізація естетичного потенціалу кінотворів стає однією з принципових функцій кіноархіву, через що його практична діяльність реалізується шляхом різних форм і способів демонстрації фільмів. Акумуляуючи фільми як історичні джерела і водночас вводячи їх до соціального вжитку як витвори мистецтва,

кіноархів за своєю функціональною природою наближається до художнього музею.

Крім того, специфіка кіноархіву виявляється і в принципах формування його фонду. В ухвалених 1980 р. на спільному засіданні Генеральної Конференції ЮНЕСКО і ФІАФ у Белграді «Рекомендаціях зі зберігання рухомих зображень і надання їм статусу об'єктів, що охороняються державою» вказано, що будь-який національний кіноархів повинен формуватися на основі принципу обов'язкового, а не вибіркового збереження кінопродукції країни [24]. Саме цей принцип ФІАФ з перших років свого існування проголошувала головним у справі збереження світової культурної спадщини.

Із набуттям Україною незалежності питання повноцінної участі нашої держави у ФІАФ постає з особливою актуальністю. Це є, по-перше, ефективним засобом інформування світової спільноти про найкращі зразки української кіноспадщини, по-друге – можливістю вивчення передового світового досвіду у справі збереження кінодокументів з метою впровадження ефективних технологій у практику діяльності кіноархівів України.

У науковій літературі вивченню ФІАФ присвячені праці С. К'юли [4; 27], який у 1980-х рр., розглядаючи історію й проблеми організації архівів кіно, радіо і телебачення, досліджував структуру й основні напрями діяльності ФІАФ; основним проектам федерації приділяли увагу Р. Додлен [1], Є. Старостін [6]. Однак об'єктом комплексного самостійного дослідження ФІАФ не була.

Метою даної роботи є вивчення передумов створення ФІАФ, мети і завдань федерації на сучасному етапі, її структури, основних напрямів діяльності та перспектив участі України в її роботі.

Здатність виступати як інформаційний посередник стала одним із головних чинників соціальної затребуваності фотографії й кінематографа. Здатність тим цінніша для суспільства, що, на відміну від своїх попередників, фото і кіно відтворювали явище життя в найбільш адекватній формі. Кінематограф перевершив і фотографію, оскільки копіював подію не лише в

координатах простору, але і в координатах часу. Інформаційна ємкість кінематографічного тексту також перевершувала аналогічний показник всіх його попередників [3, 27].

Враховуючи все це, не дивно, що впродовж перших років свого існування кінематограф як інформаційна технологія кваліфікувався як інструмент дискурсивного, наукового, а не образного відображення дійсності. Серед діячів науки і культури, сучасників зародження кінематографа, кінофільм достатньо скоро отримує визнання як історичний документ, історична реліквія. Приміром, перший учений-кінознавець, польський дослідник Б. Матушевський «передбачив і науково обґрунтував майбутнє кіно як інструмент наукового дослідження і нового джерела історичної науки, яке вимагає до себе ставлення як до книжкового раритету і музейного експоната» [5, 268].

Перші дослідження використання фільмотечного кіноматеріалу з'явилися ще на початку ХХ ст. «Перша приватна кінобібліотека з набором кіносюжетів була заснована в першому десятилітті ХХ ст. Ебрамом Стоуном в США, який почав купувати старі фільми, особливо ті, де були відображені історичні події» [40, 93]. Втім, епохою справжнього розквіту хронікального кіно стала перша світова війна. Саме у військовий час у світовому кіно особливого поширення набула тенденція вилучення кадрів і монтажу кінострічок, переважно хронікальних, з метою зміни їхніх агітаційно-пропагандистських акцентів.

Таким чином, фільм став не лише документальним свідомством реальності, але й матеріалом для нових екранних творів. Розвиток ігрового кінематографа призвів до того, що помітно ускладнилися сюжети, зводилися монументальні декорації, з'являлися перші знамениті актори, народилися нові прийоми зйомки і монтажу. Все це викликало спалах глядацького інтересу і, у свою чергу, відбилося на зростанні прибутків, які отримували найбільші кінопромисловці. Зростання доходів дозволило збільшити і постановочні витрати. За обсягом коштів і засобів, вкладених в окремий творчий проект, кіно вже в першому десятилітті ХХ ст. порівнюють з архітектурою. Дуже швидко фільм набув нового статусу пам'ятника культури, художньої реліквії.

Еволюція кінематографа і його соціокультурних функцій стимулювала потребу в збиранні і зберіганні фільмів вже в епоху німого кіно. Слід відмітити, що в процесі свого соціокультурного функціонування (прокату) фільм розповсюджувався в десятках і навіть сотнях копій. Крім того, він міг існувати і у формі літературного сценарію або покадрового запису (монтажних листів). Але ні безліч копій, ні переклад іншою комунікативною формою не могли гарантувати фільму надійне і довгострокове – в історичних масштабах – збереження. Реальні, практичні умови збереження кінострічки, а одночасно – її віртуальну атрибуцію як художньо-історичної реліквії в системі загальнолюдських культурних цінностей міг дати лише відповідним чином організований депозитарій – кіноархів.

На початку кінематографа збирання і зберігання фільмів не отримало справжнього розвитку з декількох причин. По-перше, досвід створення вдалої кінострічки міг бути легко відтворений іншим автором, в іншому кіноателє (приміром, відомо, що Мельєс, якого надихнули досліди братів Люм'єр, зняв свої варіанти «Прибуття потяга» і «Политого поливальника»). По-друге, зберігання кінострічок з горючою плівкою було вогнебезпечним. Фото- і кіноплівка з нітратною основою, введена до широкого вжитку Д. Істменом 1889 р., могла samozапалюватися при температурі всього 49°C.

Крім чинника вогнебезпечності, який мав негативний вплив на весь процес збереження світової кіноспадщини аж до наших днів, не можна забувати ще й про те, що в перші роки існування кінематографа знята лише рік тому картина здавалася морально застарілою. Публіка втрачала до неї інтерес, а, відповідно, в її збереженні не було потреби. Застарівала кінострічка і матеріально, і фізично. Після декількох десятків проєкцій плівка настільки зношувалася, що її подальше використання ставало неможливим. Втім, для кінопідприємця, який одразу міг випустити новий фільм з аналогічним сюжетом, це не здавалося серйозною втратою. Проте фільм з багатьох частин, у виробництво якого вкладені кошти, що дорівнювали річному обігу середнього промислового підприємства, вже потребував принципово іншого ставлення до

себе. Його експлуатація (прокат) могла давати прибуток через місяці і навіть роки після першого показу.

Вже на початку століття торгівля фільмами набула міжконтинентальних масштабів і функціонувала як стійкий і налагоджений механізм. Саме тому на кіностудіях і в установах, які займалися продажем, виникли склади і колекції знятих кінострічок. Але головним і єдиним мотивом їхнього створення поки що залишався принцип комерційної доцільності. Керуючись цим принципом, кінопромисловці не лише збирали кінофільми, але і знищували їх. Дещо інші мотиви формування колекцій фільмів виникають в установах іншого роду – великих навчальних закладах, музеях і бібліотеках, де вже на початку кінематографа починають акумулюватися фільми відповідної тематики, переважно наукові (науково-популярні) і навчальні короткометражні картини, що є наочним матеріалом із багатьох галузей знань.

Властивість фільму зберігати точну копію фрагмента повсякденної реальності або навіть історичної події примусила сучасників раннього кінематографа задуматися над створенням фонду хронікально-документальних стрічок, що є візуальним літописом епохи. Перші кадри з кінофільмів надійшли на зберігання до Британського Музею ще 1896 р. Приблизно тоді ж фрагменти кінострічок (в основному хроніка Паті) з'явилися в «Кабінеті естампів» Національної бібліотеки в Парижі. Серйозніші і цілеспрямовані зусилля зі створення кіноархівів були зроблені в другому десятилітті ХХ ст. Приміром, 1911 р. в Міському архіві Брюсселя було зібрано колекцію приблизно з 20 фільмів кінохроніки. 1912 р. створено подібні фонди в Королівській бібліотеці в Копенгагені, в музеях Парижа, Праги, Брюсселя, Берліна, Гамбурга, Ватикану, в Нью-Йоркській Публічній бібліотеці. Але відбір фільмів носив фрагментарний характер, їх було важко, а деколи і неможливо побачити на екрані.

Важливою віхою в історії кіноархівів стала межа 1920-х і 1930-х рр. – епоха, коли світова економічна криза співпала зі світовою кризою німого кіно. Саме цього часу на кіностудіях почали знищувати копії і навіть негативи німих

фільмів. За таких умов створення кіноархівів стало прерогативою громадських і державних організацій, а також окремих ентузіастів, що зуміли адекватно оцінити історичне значення кінодокументів, які втрачалися.

Першою в світі синематекою в сучасному значенні цього слова вважається Шведський кіноархів, який було створено 1933 р. на базі Шведського кіноінституту. 1934 р. створюється державний Рейхсфільмархів у Берліні, 1935 р. – Національна кінобібліотека в Лондоні і кінобібліотека Музею сучасного мистецтва в Нью-Йорку. У Франції А. Ланглуа 1935 р. заснував кіноклуб «Коло кіно», а через рік (спільно з режисером Ж. Франжо) Французьку синематеку [30].

Об'єднавшись 1938 р. в Міжнародну федерацію кіноархівів, нечисленні кіноархіви і синематеки всього світу розпочали цілеспрямовану діяльність із накопичення і збереження фондів творів світового кіно [24]. Попри серйозні проблеми і перепони, зокрема, глобального характеру (Друга світова війна), ФІАФ вдалося зламати тенденцію до безповоротної втрати сотень унікальних кінострічок і підняти репутацію кінематографа на відповідну висоту. «У період з 1935 по 1955 р. ми досягли успіху в розшукуванні, збереженні і відновленні десятків тисяч фільмів і документів, без яких було б неможливо уявити сьогодні історію кіномистецтва» [29, 19], – говорив директор Французької синематеки Анрі Ланглуа, який стояв біля витоків ФІАФ.

Сьогодні головна мета ФІАФ – це розвиток міжнародного кіноархівного співробітництва у вирішенні таких питань, як накопичення, збереження та експертиза кінодокументів; захист кінематографічної пам'яті світу від таких факторів як війни, переміщення, втрати через недбальство або недооцінення значення документальної спадщини; забезпечення вільного доступу до національних кіноархівних інформаційних ресурсів тощо [35].

Цілі федерації закріплені Статутом ФІАФ і полягають у:

- сприянні накопиченню та збереженню кінодокументів як творів мистецтва та/або історичних документів;
- просуванні передових засад накопичення та збереження кінодокументів;

– заохочуванні всіх країн світу до створення та розвитку кіноархівів, діяльність яких спрямована на захист національної та міжнародної спадщини рухомих зображень;

– розвитку співпраці між членами організації з метою забезпечення міжнародної доступності кінофільмів і кінодокументів;

– сприянні розвитку кіномистецтва і кінокультури та заохоченні проведення різноманітних історичних наукових досліджень (*Статут ФІАФ, ст. 1*).

Основними завданнями ФІАФ на сучасному етапі є:

– розвиток усвідомлення необхідності функціонування кіноархівів у легальному правовому полі;

– створення умов для розвитку кіномистецтва в ринкових умовах, відновлення його ролі і впливу в духовній сфері суспільства;

– формування високої сучасної культури кіномистецтва;

– розробка практичних стандартів у сфері збереження кінодокументів;

– забезпечення постійної придатності матеріалів із фондів кіноархівів для використання;

– проведення наукових і практичних досліджень;

– упорядкування національної та міжнародної фільмографії;

– обмін досвідом та інформацією з усіх галузей кіномистецтва, кінематографії та архівної справи;

– сприяння розвиткові архівної освіти;

– заохочення використання архівних фондів кінодокументів у сучасній кінематографії;

– обмін кінофільмами і документами з питань кіномистецтва;

– проведення ретроспективних показів в архівних кінотеатрах;

– розвиток міжнародного співробітництва шляхом просування ідей федерації і розширення її географічного охоплення.

Основні напрямки роботи федерації полягають у: збереженні фільмів як культурної та історичної спадщини; відродженні кінематографії; створенні

належних правових і економічних умов для розвитку кіномистецтва в ринкових умовах; формуванні сучасної самодостатньої кіноіндустрії шляхом підтримки діяльності галузі; забезпеченні присутності на світовому кіноринку фільмів високої якості; відновленні рентабельності кінематографії; посиленні можливостей впливу кіно на громадськість, інтересу до нього масового глядача.

У розвиток цього ФІАФ використовує такі форми роботи, як: обмін фільмами і документацією з питань кіномистецтва; проведення ретроспективних показів у кінотеатрах, відкритих в архівах для некомерційного показу; допомога країнам з невеликою у хронологічному відношенні історією кінематографу в створенні національних кіноархівів; участь у розробці відповідних організаційних принципів і технічних рекомендацій, а також нормативних документів міжнародного характеру.

ФІАФ тісно співпрацює з багатьма міжнародними організаціями, зокрема, з такими, як: ЮНЕСКО (ФІАФ є членом Міжнародної ради з кіно і телебачення (UNESCO International Film and Television Council), створеною 1958 р. з метою координації діяльності міжнародних організацій з кіно і телебачення); Координаційною радою Асоціацій аудіовізуальних архівів (Co-Ordinating Council of Audiovisual Archives Associations – CCAAA); Асоціацією архівів рухомих зображень (Association of Moving Image Archivists – AMIA); Міжнародною федерацією телевізійних архівів (International Federation of Television Archives – FIAT/IFTA); Міжнародною федерацією бібліотечних асоціацій і закладів (International Federation of Library Associations and Institutions – IFLA); Міжнародною радою архівів (International Council on Archives – ICA); Міжнародною асоціацією звукових і аудіовізуальних архівів (International Association of Sound and Audiovisual Archives – IASA).

У своїй діяльності федерація керується Статутом ФІАФ [35]. Різні аспекти діяльності, непередбачені Статутом, розглядаються згідно з «Правилами процедури» [22]. Офіційними мовами ФІАФ є англійська і французька (*Статут ФІАФ, ст. 28*). Федерація зареєстрована у Франції. Штаб-квартира знаходиться у м. Брюссель (Бельгія) (*Статут ФІАФ, ст. 2*).

Якщо на початку свого заснування федерація мала всього чотири дійсних члени, то, за офіційними даними, представленими на сайті ФІАФ, на 1 січня 2007 р. в її складі – 141 установа з 65 країн світу [42]. Серед них – організації, урядові та громадські архіви, кінотеки, музеї, відеотеки, фільмотеки, навчальні заклади [20].

Статутом ФІАФ передбачено дві категорії членства у федерації: члени та асоційовані члени (*Статут ФІАФ, ст. 3*). Участь в організації передбачає виконання деяких умов, найголовніші з яких: схвалення і дотримання положень Етичного кодексу ФІАФ; зобов'язання не використовувати власні фонди кінодокументів у комерційних цілях (*Статут ФІАФ, ст. 3*).

До першої категорії відносяться архівні установи, метою діяльності яких є накопичення, каталогізація, збереження, забезпечення доступу і відновлення оригінальних кінодокументів. Членами федерації можуть бути установи, для яких збереження кінодокументів є основним напрямом діяльності, що забезпечується наявністю відповідного обладнання, умов та фахівців відповідної кваліфікації (*Правила процедури, ст. 2*).

Члени федерації заохочуються до організації некомерційних показів кінофільмів, збирання і експонування кіноартефактів та музейних об'єктів, що мають відношення до кіно, створення бібліотек із питань кіномистецтва та кіноіндустрії, видання літератури про кіно і розвитку інших форм некомерційної діяльності, яка взагалі сприяє просуванню та поширенню культури кіно, в історичному, освітньому та мистецькому аспектах (*Статут ФІАФ, ст. 4*). Серед цієї категорії членства в федерації – державні архіви, різноманітні фонди, приватні установи, музеї, навчальні заклади.

До другої категорії відносяться некомерційні установи, діяльність яких має відношення до цілей федерації, зокрема, до забезпечення збереження кінодокументів, але водночас вони не обов'язково повинні мати власні кіноархівні зібрання (*Статут ФІАФ, ст. 5*). Серед цієї категорії членства в федерації – музеї рухомих зображень, теле- та відео архіви, документаційні центри тощо [11].

Обидва статуси надаються кандидатом після перших двох років участі у роботі федерації (*Статут ФІАФ, ст. 6*).

Поміж тим, існує ще одна можливість участі в роботі федерації: за багаторічну і плідну працю в ФІАФ окремі особи отримують звання почесних членів федерації, що дає їм можливість бути присутніми на засіданнях керівних органів, брати участь у професійних дискусіях, однак не дає права голосування (*Правила процедури, ст. 42*).

Діяльність ФІАФ регулюються Етичним кодексом, який був розроблений спеціально створеною 1993 р. робочою групою і ухвалений 1997 р. Авторами цього документа є Д. Френсіс (Бібліотека Конгресу США, м. Вашингтон, США) та Р. Едмонтон (Національний кіно- і звуковий архів, м. Канберра, Австралія), редактор – Р. Емітер (кіно- та відео архів Музею імперіалістичної війни, м. Лондон, Велика Британія). Деякі положення кодексу є специфічними для даної сфери, деякі ґрунтуються на загальновизнаних нормах життя та суспільства. Як і інші подібні документи в галузі архівної справи, що існують на міжнародному, національному та організаційному рівнях, Етичний кодекс ФІАФ визначає поведінку організацій та окремих осіб і вміщує деякі загальні теми, зокрема: захист цілісності та збереження змісту матеріалів фондів; чесність у питаннях доступу, розвитку фондів; право доступу; конфлікт інтересів та особиста вигода; дотримання норм права та прийняття відповідних рішень у випадку їхнього порушення; єдність, відповідальність та прозорість; конфіденційність; пошук найоптимальніших рішень та професійне зростання; поведінка та професіоналізм.

Етичний Кодекс складається з таких частин: «Правила щодо фондів», «Правила щодо майбутніх поколінь», «Правила експлуатації», «Правила співробітництва», «Правила поведінки» [12].

Міжнародна спільнота кіноархівістів щорічно зустрічається на Міжнародних конгресах ФІАФ, які проводяться в різних країнах, що дає можливість учасникам детально ознайомитися з досвідом приймаючої країни у справі збереження документів. Окрім обговорення нагальних питань

функціонування федерації, на конгресі відбувається низка наукових, культурних, адміністративних заходів – симпозіумів, конференцій, робочих семінарів, відкритих форумів з питань історії і культури кіно, а також з технічних аспектів збереження аудіовізуальних записів, презентації нових та реставрованих кінофільмів [37].

Останній 64-й Міжнародний конгрес відбувся у квітні 2008 р. Місцем його проведення не випадково було обрано м. Париж (Франція), адже цього року федерація святкувала 70-річчя заснування, яке відбулося саме у цьому місті.

Найвищим керівним органом ФІАФ є Генеральна асамблея (*Статут ФІАФ, ст. 12-16*), яка скликається як мінімум раз на два роки. Період між двома Генеральними асамблеями вважається робочим роком федерації (*Статут ФІАФ, ст. 12*).

На засіданнях Генеральної асамблеї головує президент ФІАФ (*Правила процедури, ст. 29*), на них розглядаються найважливіші питання загального управління ФІАФ, зокрема, визначається стратегічна, довгострокова політика міжнародного кіноархівного співробітництва, обирається Виконком, заслуховується звіт про його діяльність, затверджуються бюджет федерації на наступний рік та суми членських внесків, розглядається робота окремих структурних підрозділів федерації (*Статут ФІАФ, ст. 14*). Крім того, Генеральна асамблея звертається до членів ФІАФ з рекомендаціями, що носять професійний характер і стосуються всього міжнародного кіноархівного співтовариства. Члени федерації можуть відправляти на Генеральну асамблею делегацію з чотирьох осіб, асоційовані члени делегують двох осіб (*Правила процедури, ст. 24*).

Таким чином, Генеральна асамблея посідає в структурі ФІАФ ключове місце, оскільки демократичним шляхом обирає керівні органи організації, формує і визначає стратегічні напрями діяльності.

У період між засіданнями Генеральної асамблеї керівництво ФІАФ покладається на Виконавчий комітет, який складається з 13 осіб (*Статут*

ФІАФ, ст. 17-20). Новий склад Виконкому обирається кожні два роки. До нього входять: президент, генеральний секретар, скарбник та 10 членів ФІАФ – 8 членів та 2 асоційовані члени (*Статут ФІАФ, ст. 17*). Члени Виконкому обираються за особисті якості, тому в разі відсутності вони не мають права делегувати свої права іншим особам, навіть представникам архівних установ, в яких вони працюють, або іншим членам Виконавчого комітету (*Правила процедури, ст. 48*).

Виконком проводить засідання двічі на рік: одне в квітні – напередодні щорічного конгресу, друге – в листопаді (*Статут ФІАФ, ст. 20*). Виконком отримує звіти президента, генерального секретаря, скарбника, спеціалізованих комісій федерації та звіти про роботу, проведену Секретаріатом (*Правила процедури, ст. 47*).

Федерацію представляє президент (*Статут ФІАФ, ст. 21*), який відповідальний за дотримання Статуту, «Правил процедури» ФІАФ, Етичного кодексу, впровадження рішень Виконкому (*Статут ФІАФ, ст. 17*). У разі відсутності президента його обов'язки виконує генеральний секретар. Генеральний секретар відповідальний за адміністрування федерації, а саме: за підготовку зустрічей під час Генеральної асамблеї та засідань Виконкому, контроль їхньої відповідності формальним правилам процедури тощо (*Правила процедури, ст. 59*).

За відсутності генерального секретаря обов'язки президента автоматично покладаються на одного зі членів Виконкому. За фінансове управління відповідальний скарбник (*Статут ФІАФ, ст. 17; Правила процедури, ст. 60*).

Нинішній склад Виконкому було обрано 12 квітня 2007 р. на 63 Міжнародному конгресі в Токіо (Японія). Його повноваження закінчаться 2009 р. Сьогодні президентом федерації є Єва Орбанз (Німеччина), генеральним секретарем – Мег Лабрум (Австралія) [21].

Виконавчим органом федерації є секретаріат. Його основні завдання полягають у виконанні інструкцій Генеральної асамблеї, Виконкому, президента, генерального секретаря, скарбника; забезпеченні зв'язку між

членами федерації; підтримці технічної підготовки, складанні протоколів сесій Генеральної асамблеї та засідань Виконкому; сприянні формуванню архіву федерації; наданні світової громадськості інформації про діяльність федерації (*Правила процедури, ст. 63*).

Основна професійна робота в рамках ФІАФ зосереджена у спеціалізованих комісіях. У складі цих структурних підрозділів працюють експерти, які розробляють робочі програми, опрацьовують результати проектів, готують матеріали до публікації [39]. Голова комісії, що призначається Виконкомом, несе відповідальність за її роботу. Зокрема, збирає засідання, формулює програму діяльності, готує щорічні звіти про роботу комісії та пропозиції щодо майбутніх проектів комісії (*Правила процедури, ст. 79*). Спираючись на пропозиції голови комісії, Виконком визначає завдання кожної робочої групи та терміни подання звітів про виконані проекти (*Правила процедури, ст. 81*).

Із 1960 р. у ФІАФ працює Технічна комісія, завданням якої є вивчення і оприлюднення результатів передового світового досвіду із зберігання та реставрації кінодокументів [36]. Сьогодні в комісії працюють чотири експерти. Комісія видає постійно оновлені рекомендації щодо обробки, збереження, зберігання кінодокументів, стабільності кольорових фільмів, захисту від бактерій і грибків, збереження магнітних стрічок, проектування сховищ тощо. Комісія тісно співпрацює з відповідними структурними підрозділами інших міжнародних організацій, які займаються технічними аспектами збереження рухомих зображень (зокрема, з ФІАФ, IASA, and AMIA). Одне з актуальних завдань комісії полягає у визначенні принципів і робочих методів для допомоги архівам у плануванні власної діяльності в контексті постійних технологічних змін. Головою Технічної комісії сьогодні є Томас Крістенсен (Данія).

Комісію з каталогізації та документації було засновано 1968 р. Сьогодні до її складу входять вісім експертів. Засідання комісії відбуваються раз на рік. Діяльність комісії зосереджена на питаннях координації діяльності з підготовки та видання міжнародних стандартів з каталогізації й автоматизованої обробки

даних у кіноархівах [10]. Серед проектів комісії, які знаходяться в стадії реалізації – «International Index to Film/TV Periodicals», «International Directory of Film/TV Documentation Collections», «Bibliography of FIAF Members' Publications», «Treasures of the Film Archives». У доробку комісії видання, що стали результатом масштабних проектів минулих років: «FIAF Cataloging Rules»; «Glossary of Film Terms», «FIAF Classification Scheme for Literature on Film and Television», «Bibliography of National Filmographies» та ін. Очолює Комісію з каталогізації та документації Ненсі Голдман (США).

Комісія з планування і доступності фондів, створена 1991 р., працює у сфері вироблення нових критеріїв підготовки кадрів для кіноархівів, розробки та організації спільних проектів, що розвивають професійні контакти між архівами та навчальними закладами, які готують майбутні кадри для цих архівів [39]. Головою комісії сьогодні є Анті Аланен (Фінляндія). Це найчисельніша комісія – в ній працюють 10 чоловік.

Окрім вже згаданих, сьогодні у ФІАФ реалізуються існують такі проекти:

– «*Аварійна допомога*». Проект розпочато в серпні 2003 р., його сутність – у наданні допомоги світовим кіноархівам, чия національна кіноспадщина знаходиться в стані екстремальної небезпеки [34];

– «*Усна Історія*». 2004 р. на щорічному конгресі в м. Ханой (В'єтнам) Генеральна асамблея ухвалила пропозицію розпочати діяльність із вивчення історії ФІАФ [31]. Проект передбачає організацію зустрічей із тими, хто брав участь у роботі федерації впродовж попередніх десятиліть, і створення архіву аудіозаписів інтерв'ю [9].

Важливим заходом, який сприяє усвідомленню історичної та культурної важливості збереження кінодокументів та допомагає визнанню факту, що спадщина рухомих зображень потребує збереження, реставрації та забезпечення доступу для майбутніх поколінь, стало заснування 2001 р. щорічної премії ФІАФ. Її лауреати відзначаються за особливий внесок у справу збереження світової кіноспадщини. Премія присуджується особам, чия

громадська або професійна діяльність сприяє втіленню в життя головної місії федерації, а саме:

- підтримці Етичного кодексу стосовно збереження кінодокументів та сприянню впровадженню в архівну практику відповідних міжнародних стандартів;
- допомозі у створенні архівів рухомих зображень у країнах, де вони ще на сьогоднішній день відсутні;
- просуванню високих стандартів кінематографу та кіномистецтва та сприянню проведенню історичних досліджень на міжнародному та національному рівнях;
- забезпеченню підтримки безперервної освіти фахівців, які працюють у сфері збереження кінофільмів;
- гарантуванню постійної придатності матеріалів фондів кінодокументів для вивчення і дослідження їх широкими колами громадськості;
- ініціативі створення нових архівних установ, які забезпечують зберігання документів та матеріалів, що мають відношення до кіно [18].

Премія має вигляд 1000-футової срібної коробки для збереження кіноплівки. Її дизайн розроблений Національною фільмотекою Мексики [41].

Серед лауреатів Премії ФІАФ – видатні діячі світового кіно: Мартін Скорцезе (2001), Мануель де Олівейра (2002), Інгмар Бергман (2003), Джеральдіна Чаплін (2004), Майк Лі (2005), Хоу Хсяо-Хс'єн Хсьєн(2006), Пітер Богданович (2007), Нельсон Перейра дос Сантос (2008).

Досить плідною є видавнича діяльність ФІАФ. Вона представлена періодичними та серійними виданнями, монографіями, матеріалами конгресів, бібліографічними виданнями тощо.

Головним офіційним виданням організації є періодичне видання «**Journal of Film Preservation**» («Журнал з проблем збереження кінофільмів») – головне періодичне видання федерації в паперовому форматі. Журнал є форумом для

загальних і спеціальних дискусій із теоретичних, практичних та технічних аспектів діяльності архівів рухомих зображень у всьому світі. На сторінках видання розміщуються як публікації окремих авторів, так і матеріали найрізноманітніших зібрань, які відбуваються в рамках структурних підрозділів ФІАФ. Журнал видається в паперовому форматі, виходить двічі на рік, вартість річної передплати – 45 євро. З 1995 р., через рік після виходу друком, журнал подається на сайті ФІАФ у глобальній мережі Інтернет у повнотекстовому форматі [26].

Щорічним виданням федерації є «**FIAF Directory**» («Довідник ФІАФ»), який вміщує інформацію про всіх членів федерації. Список імен і адрес розміщений в алфавітному порядку міст, де члени федерації знаходяться. Крім того, «Довідник» містить інформацію про почесних членів ФІАФ, членів Виконавчого комітету, спеціалізованих комісій, регіональних груп, редколегії журналу «*Journal of Film Preservation*», про штаб-квартиру федерації. Крім того, «Довідник» містить перелік організацій, установ та осіб, які не є членами ФІАФ, але погоджуючись з її принципами, підтримують діяльність [20].

Із 1972 р., коли ФІАФ ініціювала проект Р.І.Р. («Каталогізація періодики») [33], розпочалося видання «**International Index to Film Periodicals**» («Міжнародний покажчик кіноперіодики»), що є щорічним бібліографічним покажчиком статей із наукових і масових періодичних видань з питань кінематографії та кіномистецтва країн світу. Це видання представлене у двох форматах – паперовому та електронному. У базу даних «**International Index to Film Periodicals**» включено всі записи паперових версій, починаючи від першого випуску 1972 р. Сьогодні це понад 300 тис. записів майже з 300 назв періодичних видань світу. Щорічно база даних поповнюється приблизно на 12 тис. нових записів. Бібліографічні записи, представлені в базі даних, відзначаються високим ступенем повноти [33]. Тут, зокрема, наводиться повний бібліографічний опис, анотація та детальні рубрики (персоналії, назви кінофільмів, географічні та предметні рубрики). В тезаурус включено понад 20 тис. предметних термінів. Друковану версію тезаурусу, видану 2001 р., можна

придбати через електронний книжковий магазин на сайті ФІАФ. Оновлення до тезаурусу, які були зроблені наступними роками, можна завантажити з сайту [25].

«**Bibliography of FIAF Members Publications**» – це щорічний анотований (англійською та французькою мовами) бібліографічний покажчик публікацій членів ФІАФ. Кожне видання містить допоміжні покажчики (авторський, назв статей та предметний), а також список адрес архівів, в яких працюють автори публікацій. Видається з 1966 р. З 2002 р. представлений на сайті федерації в електронному форматі.

Значною є також видавнича діяльність спеціалізованих комісій, у якій відображені практичні результати різноманітних проєктів¹.

Цікавим продуктом ФІАФ є комплект баз даних «**The FIAF Databases Online**» [19]. До комплекту, крім вже згаданих «International Index to Film Periodicals» та «Bibliography of FIAF Members Publications», входять також:

– «**International Index to Television Periodicals**» – бібліографічна база даних статей із періодичних видань з питань телебачення, яка містить біля 50 тис. записів за 1979-2000 рр. Після 2000 р. записи з цієї тематики включаються в «International Index to Film Periodicals».

---

¹ A Handbook for film archives / ed. E. Bowser, J. Kuiper ; FIAF. – New York : Garland, 1991. – xxii, 194 p. : ill. ; 24 cm.

Bibliography of national filmographies : annotated list of filmographies, journals and other publications / comp. by D. Gebauer ; ed. by H.W. Harrison ; FIAF. - Brussels, 1985. – 80 p.

Brown H. Physical characteristics of early films as aids to identification / H. Brown, FIAF Preservation Commission. - [S. l.], 1990. – 101 p., ill.

FIAF Classification Scheme for Literature on Film and Television / ed. by K. Jones and M. Moulds. FIAF. – 2nd ed., revised and enlarged. - [S. l.], 1992.

Glossary of filmographic terms / comp. by J. Gartenberg ; FIAF. – Brussels, 1989. – 149 p. – Eng., fr., ger., sp., rus., swed., port., dutch, it., czech, hung., bulg.

Handling, storage and transport of the cellulose nitrate film : guidelines / FIAF Preservation Commission. - [Brussels] , 1992. – 20 p.

Preservation and restoration of moving images and sound / FIAF Preservation Commission. – Brussels : FIAF, 1986. - xxxv, 268 p., [66] leaves of plates : ill. ; 21 cm.

Rediscovering the Role of Film Archives: to Preserve and to Show : Proceedings of the FIAF Symposium, held in Lisboa, 1989 / FIAF. – [S. l.], 1990. – 143 p.

Règles de catalogage des archives de films / translated by E. Lonj. - [S. l.]: AFNOR, 1994. - 280 p.

The Advanced Projection Manual / FIAF, Norwegian Film Institute. - [S. l.], 2005. – 266 p., ill.

This film is dangerous : a celebration of nitrate film / ed . R . Smither ; as . ed . C.A. Surowiec ; FIAF. – Brussels : FIAF, 2002. - 690 p. : ill. ; 29 cm.

Treasures from the film archives : a catalog of short silent fiction films held by FIAF archives / comp . and ed . by R . S. Magliozzi ; FIAF . - Metuchen, New York : Scarecrow, 1988. - xxi, 834 p. ; 23 cm.

– «**Treasures from the Film Archives**» – база даних, яка містить унікальну інформацію про фонди німих кінофільмів у архівах світу. Вона була створена з метою сприяння збереженню, досліджень та обміну фільмами між архівами. Фільмографія містить понад 40 тис. фільмозаписів, включаючи короткометражні та повнометражні, художні та документальні фільми з 98 архівів світу.

– «**International Directory of Film/TV Documentation Collections**» – база даних, яка містить детальну інформацію про документальні фонди найбільших світових кіноархівів, бібліотек та начальних закладів. Записи містять контактну інформацію, умови доступу до фондів, описи та переліки документів. Крім того, база містить покажчик рукописних та спеціалізованих фондів.

Сьогодні в результаті освоєння новітніх технологій виникла принципово нова форма інформаційної взаємодії з організацією. ФІАФ представлена у глобальній мережі Інтернет (<http://www.fiafnet.org>) [13]. Сайт є основним засобом електронної комунікації в межах федерації та архівом її офіційної онлайн-інформації. Основне завдання, яке виконує сайт, полягає в забезпеченні цільової аудиторії повною, оперативною та зручною в користуванні інформацією про діяльність ФІАФ, про можливості й процедури взаємодії з нею. Офіційний сайт ФІАФ забезпечує незрівнянно ширший, порівняно з традиційними джерелами інформації, доступ до документації організації.

Сайт є важливим і оперативним джерелом, надає актуальну та детальну інформацію про роботу всієї організації та окремих її підрозділів. За його допомогою можна отримати основні документи з історії створення ФІАФ, інформацію про її організаційну структуру, відомості про склад структурних підрозділів, повні тексти різних документів та періодичних видань тощо.

У структурі сайту виокремлено такі головні розділи: «Інформація про членство», «Комісії», «Видання», «Форум», «Конгрес», «Освіта», «Проекти» та ін. На сайті є розділ новин, список членів ФІАФ та співробітників, які відповідальні за окремі програми та проекти. Логічна концепція сайту дозволяє

чітко визначити його сторінки з їхньою підпорядкованістю, концепцію навігації та основні пункти меню. Сайт представлено англійською, французькою та іспанською мовами. Дизайн сайту (графічний стиль, візуальна та кольорова концепція) витримані в загальних для сторінок всіх структурних підрозділів характеристиках (гарнітура та кегль шрифту, колір).

За роки існування сайт став широко відомий міжнародній спільноті як авторитетне джерело інформації з багатьох питань та проблем, спільних для кінематографістів, кіномитців та архівістів світу. Його створення сприяло поліпшенню спілкування між членами організації, надало доступ до матеріалів ФІАФ широким колам громадськості.

2004 р. під час конгресу в Ханой (В'єтнам) було створено окремий сайт федерації (www.fiafcongress.org), присвячений виключно конгресам ФІАФ [38].

Із перших років існування важливим напрямом діяльності федерації є освітні проекти і програми. Впровадження навчальних програм базується на необхідності розвитку теоретичних знань і практичних навичок архівістів для збереження кіноархівної спадщини. Однією з найпопулярніших форм роботи у цьому напрямі є літня школа, заснована 1973 р. в Staatliches Filmarchiv der DDR у Берліні (НДР). Навчання успішно проводилися в Берліні 1976, 1979, 1984 і 1987 рр.; 1977 р. – в Det Danske Filmmuseum в Копенгагені (Данія); 1992 і 1996 рр. – в Національному кіно- і телевізійному архіві Британського кіноінституту в Лондоні (Велика Британія); 1998 і 2002 рр. – в Будинку Джорджа Істмена в Рочестері (США). 2007 р. школа вперше була проведена в Cineteca di Bologna and the laboratory L'Immagine Ritrovata в Болоньї (Італія). Зустрічі, семінари та круглі столи, що проводилися впродовж навчання 2007 р., були записані на DVD для розповсюдження в кіноархівах, кіношколах та спеціалізованих бібліотеках світу [17]. Наступну літню школу 2009 р. також планують провести в Болоньї.

Для членів ФІАФ – представників Європи – працює також освітня мережа «Архімедія» [8]. Семінари проводяться в різних архівних установах, навчальних закладах та лабораторіях Європи.

У Північній Америці першим спеціалізованим навчальним закладом, що пропонує курс із кіноархівної справи, стала створена 1996 р. в Будинку Джорджа Істмена (м. Рочестер, США) Школа збереження фільмів Л.Дж. Селзніка [28]. Студентам пропонується вичерпна програма, що охоплює теоретичні, методичні та практичні заняття з реставрації, догляду, обслуговування, зберігання рухомих зображень. Важливою складовою навчального курсу є опанування основ законодавства з авторського права, каталогізації різних кінодокументів: кінофільмів, сценаріїв, слайдів „магічних ліхтарів”, афіш, оркестрових партитур для супроводу німих фільмів тощо.

У США спеціалізовані наукові семінари з фундаментальних аспектів архівної практики пропонує також Кіно- та телевізійний архів Університету штату Каліфорнія (м. Лос-Анджелес, США). Студенти вивчають тут дисципліни зі збереження, реставрації, накопичення фондів та управління ними, каталогізації та інформаційних систем, організації доступу користувачів та виставкової справи, застосування новітніх технологій. Після засвоєння дворічної програми і складання семінарів студенти отримують магістерський ступінь [15].

Україна працювала у ФІАФ опосередковано: з 1951 р. членом федерації був Держфільмофонд СРСР в Бєлих Столбах. До 1991 р. кінодокументи всіх республіканських студій тодішнього СРСР передавалися до Держфільмофонду СРСР, де вони зберігаються й донині.

Із здобуттям незалежності в Україні було засновано Національний центр Олександра Довженка, який тепер займається збереженням кінодокументів нашої держави.

Утворення Національного центру Олександра Довженка – одна з ознак незалежності України, її політичного і культурного вибору. Національний центр Олександра Довженка засновано Указом Президента України за №511/94 від 10.09.1994 р. – на відзнаку 100-річчя від дня народження великого митця українського і світового кіно Олександра Довженка. Однак, фактично Центр

розпочав свою діяльність з 22 серпня 1996 року – згідно з наказом Міністерства культури і мистецтв України за №429 [2; 7].

Головним його статутним завданням є збереження і примноження спадщини національного кіномистецтва, її наукова систематизація, здійснення архівної, творчої, культурно-просвітницької, науково-дослідницької та інформаційної діяльності в галузі вітчизняної й світової кінематографії тощо.

Із січня 2000 р. Центр було об'єднано з колишньою Київською кінокопіювальною фабрикою. Відтоді він перетворився на унікальне в Україні підприємство, що поєднує науково-історичну обробку національної кіноспадщини та високотехнологічну, на сучасному рівні, виробничу базу з обробки й друку фільмоматеріалів — за технологією Кодак, Долбі та ін.

Сьогодні у фільмофонді налічується близько 34000 одиниць зберігання фільмових матеріалів – 1944 назви фільмів. Із них ігрових – 715, короткометражних – 52, документальних – 836, анімаційних – 301 [2; 7].

Національний центр Олександра Довженка має Фонд службових архівів – матеріалів та документів, переданих Департаментом кінематографії Міністерства культури і туризму України, кіностудіями України, Національною спілкою кінематографістів України тощо (біля 1500 одиниць зберігання). Зібрано 111 особистих архівів – українських сценаристів, режисерів, кінооператорів, художників та ін., поповнюється Фонд фонозаписів найважливіших кінозаходів та записів спогадів українських кіномитців усіх кінопрофесій; інтенсивно поповнюється бібліотека кінематографічних видань різних років – незабаром вона стане унікальним явищем [2; 7].

31 травня 2003 р. Національний центр О. Довженка став асоційованим членом ФІАФ. Ця подія стала першим свідченням світового визнання Національного центру О. Довженка. У квітні 2006 р. на 62-му Конгресі ФІАФ у м. Сан-Пауло (Бразилія) Україна була прийнята дійсним членом ФІАФ.

Центр щойно почав свою роботу у федерації. Можливо, фахівці саме цієї установи належно представлятимуть Україну на міжнародному форумі кіноархівістів, яким є ФІАФ, що сприятиме як входженню України в процес

міжнародного співробітництва у архівній справі, так і збереженню вітчизняної кіноспадщини. Національний архівний фонд України, зокрема його складова частина кінодокументів, має зайняти належне місце в міжнародному інформаційному просторі.

Таким чином, сьогодні ФІАФ як провідний центр міжнародного співробітництва кіноархівів, сприяючи збереженню кінофільмів як культурної та історичної спадщини, реставрації кінокартин, створенню належних правових і економічних умов для розвитку кіномистецтва в ринкових умовах, формуванню сучасної самодостатньої кіноіндустрії шляхом підтримки діяльності галузі, забезпечення присутності гідних фільмів на світовому кіноринку, відновленню рентабельності кіногалузі, посиленню впливу кіно на громадськість, інтересу до нього масового глядача, відіграє важливу роль у збереженні та захисті національної самобутності і пам'яті світу, формуванні духовних та естетичних цінностей суспільства.

Міжнародні конгреси ФІАФ

- 1939 – м. Нью-Йорк (США)
- 1946 – м. Париж (Франція)
- 1948 – м. Копенгаген (Данія)
- 1949 – м. Рим (Італія)
- 1951 – м. Кембридж (Велика Британія)
- 1952 – м. Амстердам (Нідерланди)
- 1953 – м. Венеція (Італія)
- 1954 – м. Лозанна (Швейцарія)
- 1955 – м. Варшава (Польща)
- 1956 – м. Дубровнік (Югославія)
- 1957 – м. Антіб (Франція)
- 1958 – м. Прага (Чехословаччина)
- 1959 – м. Стокгольм (Швеція)
- 1960 – м. Амстердам (Нідерланди)
- 1961 – м. Будапешт (Угорщина)
- 1962 – м. Рим (Італія)
- 1963 – м. Белград (Югославія)
- 1964 – м. Москва (СРСР)
- 1965 – м. Осло (Норвегія)
- 1966 – м. Софія (Болгарія)
- 1967 – м. Берлін (НДР)
- 1968 – м. Лондон (Велика Британія)

- 1969 – м. Нью-Йорк (США)
- 1970 – м. Ліон (Франція)
- 1971 – м. Вісбаден (ФРН)
- 1972 – м. Бухарест (Румунія) «Кіноархіви та дослідження з історії кіно»
- 1973 – м. Москва (СРСР) «Культурна спадщина майстрів радянського кіно: С. Ейзенштейн та В. Пудовкін»
- 1974 – м. Оттава (Канада) «Кіноархіви та аудіовізуальні технології / Методологія історії кіно»
- 1975 – м. Торіно (Італія) «Пастроне та Гріффіт»
- 1976 – м. Мехіко (Мексика) «Латиноамериканське кіно: реальність чи вигадка?»
- 1977 – м. Варна (Болгарія) «Вплив радянського німого кіно на світовий кінематограф»
- 1978 – м. Брайтон (Велика Британія) «Кіно: 1900 – 1906»
- 1979 – м. Лозанна (Швейцарія) «Незалежне та авангардне кіно наприкінці Великого німого»
- 1980 – м. Карлові Вари (Чехословаччина) «Повоєнна анімація: 1945 – 1959 / Проблеми відбору в кіноархівах»
- 1981 – м. Рапалло (Італія) «Збереження кольорових фільмів / Європейський «білий телефон» (1935 – 1940)»
- 1982 – м. Оастепек (Мексика) «Забуте латиноамериканське кіно / Яке майбутнє для минулого: підтримуємо життєздатність кіно»
- 1983 – м. Стокгольм (Швеція) «Кіноархівування в ХХІ столітті» (Технічний симпозіум ФІАФ/ФІАТ)
- 1984 – м. Відень (Австрія) «Фільм і кіно у Центральній Європі (1895 – 1914) / Важливість некомерційного кіно для нашої культурної спадщини»
- 1985 – м. Нью-Йорк (США) «Процеси Technicolor у кольоровій фотографії / Симпозіум з буфонади»
- 1986 – м. Канберра (Австралія) «Застосування комп'ютерів у кіноархівах / Технічні та етичні проблеми реставрації фільму»
- 1987 – м. Західний Берлін (ФРН) «Архівування аудіовізуальної спадщини» (Технічний симпозіум ФІАФ/ФІАТ/ІАСА)
- 1988 – м. Париж (Франція) «Французьке німе кіно в світі: взаємовпливи»
- 1989 – м. Лісабон (Португалія) «Переосмислення ролі кіноархівів: зберегти і показати»
- 1990 – м. Гавана (Куба) «Архівування фільмів в країнах, що розвиваються / Латиноамериканський фільм 1930-х, 1940-х та 1950-х»
- 1991 – м. Афіни (Греція) «Місце відео в кіноархівах / Кіноархіви та незалежне кіно»
- 1992 – м. Монтевідео (Уругвай) «Планування в кіноархівах»
- 1993 – м. Му-і-Рана (Норвегія) «Кінохроніка в кіноархівах»
- 1994 – м. Болонья (Італія) «Філософія аудіовізуального архівування»
- 1995 – м. Лос-Анджелес (США) «Вивчаючи історію ФІАФ / Нові технології збереження»
- 1996 – м. Єрусалим (Ізраїль) «Сутність прав»

- 1997 – м. Карфаген (Туніс) «Out of the Attic: архівування любительських фільмів»
- 1998 – м. Прага (Чехія) «Оцифровування архівних матеріалів»
- 1999 – м. Мадрид (Іспанія) «Століття кіно / Століття в кіно»
- 2000 – м. Лондон (Велика Британія) «Останній показ нітратної картини / Майбутнє кіно архівування»
- 2001 – м. Рабат (Марокко) «Колоніальне кіно: запозичена кіно спадщина»
- 2002 – м. Сеул (Корея) «Азіатські фільми: вчора, сьогодні і завтра»
- 2003 – м. Стокгольм – Хельсінкі (Швеція-Фінляндія) «Блідий кольоровий фільм: зберігання і відтворення»
- 2004 – м. Ханой (В'єтнам) «Немає часу, немає грошей: архіви рухомих зображень та звукові архіви в умовах надзвичайних ситуацій»
- 2005 – м. Любляна (Словенія) «Як ми візуалізуємо культуру? Репрезентація культури в світлі етнографічного фільму»
- 2006 – м. Сан-Паулу (Бразилія) «Майбутнє кіноархівів у світі цифрового кіно: трансформація кіноархівів»
- 2007 – м. Токіо (Японія) «Архівні дослідження коротких форматів»
- 2008 – м. Париж (Франція) «Скринька Пандори: кіноархіви і правові питання»

Заплановані конгреси:

- 2009 – м. Буенос-Айрес (Аргентина)
- 2010 – м. Осло (Норвегія)
- 2011 – м. Преторія (ПАР)
- 2012 – м. Пекін (Китай)
- 2013 – м. Барселона (Іспанія)

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Додлэн Р. Международная федерация киноархивов / Р. Додлэн // Курьер ЮНЕСКО. Вечно живое кино. – 1984. – Сент. – С. 34-36.
2. Донець М. Праця, що потребує душевної енергії / М. Донець // Кіно-Театр. – 2004. – №5.
3. Кракауэр З. Природа фильма. Реабилитация физической реальности : пер. с англ. / З. Кракауэр. – М. : Искусство, 1974. – 273 с.
4. Кьюла С. Разыскивается! В поисках затерянных фильмов / С. Кьюла // Курьер ЮНЕСКО. Вечно живое кино. – 1984. – Сент. – С. 17-19.
5. Магидов В. Итоги кинематографической и научной деятельности Б. Матушевского в России / В. Магидов // Киноведческие записки. – 1999. - №43. – С. 265-278.
6. Старостин Е.В. Международные архивные организации / Е.В. Старостин. – М., 1989.

7. Яровенко П. Щодо нашого кіноархіву... / П. Яровенко // Кіно-Театр. – 2004. – №6.

8. Archimedia programme [electronic resource] // FIAF The Federation Internationale des Archives du Film = International Federation of Film Archives = Federacion Internacional de Archivos Filmicos / ed. Ch. Dimitriu ; webmaster B. Charles ; developed by DAD ; art direction : Signes Particuliers S.A. – Electronic data. – [Brussels], 2002. – Mode of access : World Wide Web : URL : <http://www.fiafnet.org/uk/education/program.cfm>. – Eng., fr., sp. – The title from the screen. – Bibliogr. description based on: 12.12.2007.

9. Burrows, E. The Oral History Project / E. Burrows // // Journal of Film Preservation.- 2005. – №70 (November).

10. Cataloguing and Documentation Commission [electronic resource] // Federation Internationale des Archives du Film = International Federation of Film Archives = Federacion Internacional de Archivos Filmicos / ed. Ch. Dimitriu ; webmaster B. Charles ; developed by DAD ; art direction : Signes Particuliers S.A. – Electronic data. – [Brussels], 2002 – . – Mode of access : World Wide Web : URL: http://www.fiafnet.org/uk/commissions/com_cat_intro.cfm. - Eng. – The title from the screen. – Bibliogr. description based on: 12.12.2007.

11. Categories of Affiliation [electronic resource] // Federation Internationale des Archives du Film = International Federation of Film Archives = Federacion Internacional de Archivos Filmicos / ed. Ch. Dimitriu ; webmaster B. Charles ; developed by DAD ; art direction : Signes Particuliers S.A. – Electronic data. – [Brussels], 2002. – 15 p. – Mode of access : World Wide Web : URL : http://www.fiafnet.org/uk/members/cat_affiliation.cfm. - Eng. – The title from the screen. – Bibliogr. description based on: 06.03.2008.

12. Code of Ethics [electronic resource] // FIAF The Federation Internationale des Archives du Film = International Federation of Film Archives = Federacion Internacional de Archivos Filmicos / ed. Ch. Dimitriu ; webmaster B. Charles ; developed by DAD ; art direction : Signes Particuliers S.A. – Electronic data. – [Brussels], 2002 - . – Mode of access : World Wide Web : URL : <http://www.fiafnet.org/uk/members/ethics.cfm>. - Eng., fr., sp. – The title from the screen. – Bibliogr. description based on: 12.12.2007.

13. Dimitriu, Ch. New FIAF Website / Ch. Dimitriu // Journal of Film Preservation. – 2002. - №64 (April).

14. Education and training for archivists [electronic resource] // Federation Internationale des Archives du Film = International Federation of Film Archives = Federacion Internacional de Archivos Filmicos / ed. Ch. Dimitriu ; webmaster B. Charles ; developed by DAD ; art direction : Signes Particuliers S.A. – Electronic data. – [Brussels], 2002.– 8 p. - Mode of access : World Wide Web : URL : <http://www.fiafnet.org/uk/education>. - Eng. – The title from the screen. – Bibliogr. description based on: 06.03.2008.

15. Education. UCLA (University of California, Los Angeles) Film and Television Archive [electronic resource] // Federation Internationale des Archives du Film = International Federation of Film Archives = Federacion Internacional de Archivos Filmicos / ed. Ch. Dimitriu ; webmaster B. Charles ; developed by DAD ;

art direction : Signes Particuliers S.A. – Electronic data. – [Brussels], 2002. – Mode of access : World Wide Web : URL : <http://www.fiafnet.org/uk/education/ucla.cfm>. - Eng. – The title from the screen. – Bibliogr. description based on: 06.03.2008.

16. Executive Committee [electronic resource] // Federation Internationale des Archives du Film = International Federation of Film Archives = Federacion Internacional de Archivos Filmicos / ed. Ch. Dimitriu ; webmaster B. Charles ; developed by DAD ; art direction : Signes Particuliers S.A. – Electronic data. – [Brussels], 2002. – 12 p. - Mode of access : World Wide Web : URL : <http://www.fiafnet.org/uk/members/execommittee.cfm>. - Eng. – The title from the screen. – Bibliogr. description based on: 12.12.2007.

17. Farinelli, G. L. Film Restoration Summer School / FIAF Summer School 2007 / G. L. Farinelli, D. Pozzi // Journal of Film Preservation. – 2007. - № 73 (April).

18. FIAF Award [electronic resource] // Federation Internationale des Archives du Film = International Federation of Film Archives = Federacion Internacional de Archivos Filmicos / ed. Ch. Dimitriu ; webmaster B. Charles ; developed by DAD ; art direction : Signes Particuliers S.A. – Electronic data. – [Brussels], 2002. – Mode of access : World Wide Web : URL : <http://www.fiafnet.org/uk/members/award.cfm>. – Eng. – The title from the screen. – Bibliogr. description based on: 12.12.2007

19. FIAF Databases Online [electronic resource] // FIAF The Federation Internationale des Archives du Film = International Federation of Film Archives = Federacion Internacional de Archivos Filmicos / ed. Ch. Dimitriu ; webmaster B. Charles ; developed by DAD ; art direction : Signes Particuliers S.A. – Electronic data. – [Brussels], 2002. – Mode of access : World Wide Web : URL : <http://www.fiafnet.org/uk/publications/fdbo.cfm>. – Eng., fr., sp. – The title from the screen. – Bibliogr. description based on: 12.12.2007

20. FIAF Directory [electronic resource] // Federation Internationale des Archives du Film = International Federation of Film Archives = Federacion Internacional de Archivos Filmicos / ed. Ch. Dimitriu ; webmaster B. Charles ; developed by DAD ; art direction : Signes Particuliers S.A. – Electronic data. – [Brussels], 2002. - 4 p. – Mode of access : World Wide Web : URL : <http://www.fiafnet.org/uk/members/directory.cfm>. - Eng. – The title from the screen. – Bibliogr. description based on: 12.12.2007.

21. FIAF Executive Committee 2007-2009 [electronic resource] // FIAF The Federation Internationale des Archives du Film = International Federation of Film Archives = Federacion Internacional de Archivos Filmicos / ed. Ch. Dimitriu ; webmaster B. Charles ; developed by DAD ; art direction : Signes Particuliers S.A. – Electronic data. – [Brussels], 2002 - . – Mode of access : World Wide Web : URL: <http://www.fiafnet.org/uk/news/shownews.cfm?id=165/>. – Eng., fr., sp. – The title from the screen. – Bibliogr. description based on: 25.04.2007.

22. FIAF Internal Rules [electronic resource] // FIAF The Federation Internationale des Archives du Film = International Federation of Film Archives = Federacion Internacional de Archivos Filmicos / ed. Ch. Dimitriu ; webmaster B. Charles ; developed by DAD ; art direction : Signes Particuliers S.A. – Electronic data. – [Brussels], 2002. – 25 p. – Mode of access : World Wide Web : URL :

http://www.fiafnet.org/pdf/uk/fiaf_rules.pdf. – Eng., fr., sp. – The title from the screen. – Bibliogr. description based on: 12.12.2007.

23. FIAF Projects [electronic resource] // Federation Internationale des Archives du Film = International Federation of Film Archives = Federacion Internacional de Archivos Filmicos / ed. Ch. Dimitriu ; webmaster B. Charles ; developed by DAD ; art direction : Signes Particuliers S.A. – Electronic data. – [Brussels], 2002. – Mode of access : World Wide Web : URL : http://www.fiafnet.org/uk/projects/pip_publications.cfm. – Eng. – The title from the screen. – Bibliogr. description based on: 06.03.2008.

24. 50 ans d'archives du film, 1938-1988 = 50 years of film archives, 1938-1988 / FIAF. - Bruxelles : FIAF, [1988]. - 201 p. : ill. ; 20 cm. - Includes bibliogr. references (P. 46-49).

25. General Subject Headings, Corporate Bodies, Personal Names [electronic resource] / International Index to Film Periodicals // FIAF The Federation Internationale des Archives du Film = International Federation of Film Archives = Federacion Internacional de Archivos Filmicos / ed. Ch. Dimitriu ; webmaster B. Charles ; developed by DAD ; art direction : Signes Particuliers S.A. – Electronic data. – [Brussels], 2002. – Mode of access : World Wide Web : URL : http://www.fiafnet.org/uk/publications/iifp_subjectHeadings.cfm. – Eng. – The title from the screen. – Bibliogr. description based on: 12.12.2007

26. Journal of Film Preservation [electronic resource] // FIAF The Federation Internationale des Archives du Film = International Federation of Film Archives = Federacion Internacional de Archivos Filmicos / ed. Ch. Dimitriu ; webmaster B. Charles ; developed by DAD ; art direction : Signes Particuliers S.A. – Electronic data. – [Brussels], 2002. – Mode of access : World Wide Web : URL : <http://www.fiafnet.org/uk/publications/jfp.cfm>. – Eng., fr., sp. – The title from the screen. – Bibliogr. description based on: 12.12.2007

27. Kula, S. Archives of Film, Television and Radio / S. Kula // Janus : bulletin of the Section of Professional Archival Associations of the International Council of Archives. – 1984. – April, Vol. III. – P. 15 – 18.

28. L. Jeffrey Selznick School of Film Preservation [electronic resource] // Federation Internationale des Archives du Film = International Federation of Film Archives = Federacion Internacional de Archivos Filmicos / ed. Ch. Dimitriu ; webmaster B. Charles ; developed by DAD ; art direction : Signes Particuliers S.A. – Electronic data. – [Brussels], 2002. – Mode of access : World Wide Web : URL : <http://www.fiafnet.org/uk/education/selznick.cfm>. – Eng. – The title from the screen. – Bibliogr. description based on: 06.03.2008.

29. Langlois H. Trois Cents Ans de Cinema / H. Langlois ; Cahiers du Cinema - Cinemateque Francaise - Fondation Europeenne des Metiers de l'Image et du Son. – Paris, 1986. - P. 19.

30. Le Roy, Ё. Le Fantôme d'Henri Langlois / Ё. Le Roy // Journal of Film Preservation. – 2005. - №70 (November).

31. Oral History Project [electronic resource] // Federation Internationale des Archives du Film = International Federation of Film Archives = Federacion Internacional de Archivos Filmicos / ed. Ch. Dimitriu ; webmaster B. Charles ;

developed by DAD ; art direction : Signes Particuliers S.A. – Electronic data. – [Brussels], 2002 – . – Mode of access : World Wide Web : URL: <http://www.fiafnet.org/uk/projects/ohp.cfm>. - Eng. – The title from the screen. – Bibliogr. description based on: 12.12.2007.

32. Penne, R. P.I.P. turns 30! - Periodicals Indexing Project (1972-2002) / R. Penne, G. Rubenstein // Journal of Film Preservation.- 2002. - №65 (December).

33. Periodicals Indexing Project (P.I.P.) [electronic resource] // FIAF The Federation Internationale des Archives du Film = International Federation of Film Archives = Federacion Internacional de Archivos Filmicos / ed. Ch. Dimitriu ; webmaster B. Charles ; developed by DAD ; art direction : Signes Particuliers S.A. – Electronic data. – [Brussels], 2002. – Mode of access : World Wide Web : URL : http://www.fiafnet.org/uk/projects/pip_background.cfm. – Eng., fr., sp. – The title from the screen. – Bibliogr. description based on: 12.12.2007.

34. Reel Emergency Project [electronic resource] // Federation Internationale des Archives du Film = International Federation of Film Archives = Federacion Internacional de Archivos Filmicos / ed. Ch. Dimitriu ; webmaster B. Charles ; developed by DAD ; art direction : Signes Particuliers S.A. – Electronic data. – [Brussels], 2002 – . – Mode of access : World Wide Web : URL: <http://www.fiafnet.org/uk/projects/rep.cfm>. - Eng. – The title from the screen. – Bibliogr. description based on: 12.12.2007.

35. Statutes of FIAF [electronic resource] // FIAF The Federation Internationale des Archives du Film = International Federation of Film Archives = Federacion Internacional de Archivos Filmicos / ed. Ch. Dimitriu ; webmaster B. Charles ; developed by DAD ; art direction : Signes Particuliers S.A. – Electronic data. – [Brussels], 2002 – . – 9 p. – Mode of access : World Wide Web : URL : http://www.fiafnet.org/pdf/uk/fiaf_status.pdf. – Eng., fr., sp. – The title from the screen. – Bibliogr. description based on: 12.12.2007.

36. Technical Commission [electronic resource] // Federation Internationale des Archives du Film = International Federation of Film Archives = Federacion Internacional de Archivos Filmicos / ed. Ch. Dimitriu ; webmaster B. Charles ; developed by DAD ; art direction : Signes Particuliers S.A. – Electronic data. – [Paris], 2002 – . – Mode of access : World Wide Web : URL: http://www.fiafnet.org/uk/commissions/com_tech_intro.cfm. – Eng. – The title from the screen. – Bibliogr. description based on: 06.03.2008.

37. The FIAF Congress [electronic resource] // Federation Internationale des Archives du Film = International Federation of Film Archives = Federacion Internacional de Archivos Filmicos / ed. Ch. Dimitriu ; webmaster B. Charles ; developed by DAD ; art direction : Signes Particuliers S.A. – Electronic data. – [Brussels], 2002 – . – Mode of access : World Wide Web : URL: <http://www.fiafnet.org/uk/congresses/guideline.cfm> – Eng. – The title from the screen. – Bibliogr. description based on: 12.12.2007.

38. The FIAF Congress : Guide For Affiliates Hosting FIAF Congresses [electronic resource] // FIAF The Federation Internationale des Archives du Film = International Federation of Film Archives = Federacion Internacional de Archivos Filmicos / ed. Ch. Dimitriu ; webmaster B. Charles ; developed by DAD ; art

direction : Signes Particuliers S.A. – Electronic data. – [Brussels], 2002. – Mode of access : World Wide Web : URL : <http://www.fiafnet.org/uk/congresses/guideline.cfm>. – Eng., fr., sp. – The title from the screen. – Bibliogr. description based on: 12.12.2007.

39. The FIAF Specialised Commissions [electronic resource] // Federation Internationale des Archives du Film = International Federation of Film Archives = Federacion Internacional de Archivos Filmicos / ed. Ch. Dimitriu ; webmaster B. Charles ; developed by DAD ; art direction : Signes Particuliers S.A. – Electronic data. – [Paris], 2002 - . – Mode of access : World Wide Web : URL: <http://www.fiafnet.org/uk/commissions/>. – Eng. – The title from the screen. – Bibliogr. description based on: 12.12.2007.

40. This Film Is Dangerous : A Celebration of Nitrate Film / ed. R. Smither, associated ed. C.A. Surowiec ; FIAF. – London : Fish Books. 2002. – 219 p.

41. Trujillo, I. First FIAF Film Preservation Award to Martin Scorsese / I. Trujillo // Journal of Film Preservation. – 2002. – №64 (April).

42. What is FIAF? [electronic resource] // FIAF The Federation Internationale des Archives du Film = International Federation of Film Archives = Federacion Internacional de Archivos Filmicos / ed. Ch. Dimitriu ; webmaster B. Charles ; developed by DAD ; art direction : Signes Particuliers S.A. – Electronic data. – [Brussels], 2002 - . – Mode of access : World Wide Web : URL: <http://www.fiafnet.org/uk/whatis.cfm>. – Eng., fr., sp. – The title from the screen. – Bibliogr. description based on: 12.12.2007.